

ישנו מנהג קדום, של אמירת 'לשם ייחוד', לפני כל תפילה או עשיית מצוה, שהשתרש בקרב ישראל. יסודו של ה'לשם ייחוד' בחכמי הקבלה בצפת במאה ה-16, והתפשטה אמירתו גם אצל הנוהגים לפי עדות המזרח וחלק מהחסידים. נראה כאן את הדיון סביב ה'לשם ייחוד' - האם מותר/אסור/צריך לאומרו, ואת הפולמוס שהתפתח סביבו.

מנהג אמירת "לשם ייחוד"

המקור הראשון והחשוב ביותר לרעיון שעומד מאחורי מנהג אמירת 'לשם ייחוד' מופיע בזוהר הקדוש (ויקרא נ' ע"א - נ"א ע"ב):

מאן דבני בנין כד שארי למבני בעי לאדכרא בפומיה דהא לפולחנא דקודשא בריך הוא הוא בני (מי שבונה בית, בתחילת הבנין צריך להוציא בפיו שהוא בונה את הבית לעבודת ה')... אמר ר' אלעזר בכל עובדוי דבר נש לבעי ליה דלהוון כלהו לשמא קדישא. מאי לשמא קדישא לאדכרא בפומיה שמא קדישא על כל מה דאיהו עביד דכלא הוא לפולחניה ולא ישרי עלוי סטרא אחרא (כל מעשה האדם צריך שיהיו לשם קדושה, להוציא בפיו שם הקדוש על כל מעשה שעושה שכולו הוא לעבודת ה' ולא תשרה על מעשיו רוח טומאה).

חזינן דאף בבנין ביתו ובכל דבר אשר הוא עושה יש ענין לומר בפיו שהוא בונה ועושה לשם שמים, וקל וחומר בעשיית המצוות.

בנוסח ה'לשם ייחוד' אומרים: "לשם ייחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה". המקור הקדום ביותר לתיאור ייחוד זה שנעשה בשעת קיום מצוה, מופיע בתיקוני הזוהר (בי ע"א):

חצות לילה הוה קם דוד לחברא ליה בשכינתא דאתקריאת לילה (חצות לילה ה'יה קם דוד לחבר אותו לשכינה שנקראת לילה)... ועוד אליו דעסקין באורייתא לשמה, ונטרין פקודתא דאינון תרי"ג מצות דתליין משם י-ה-ו-ה כענבין באתקלא, כדי ליחדא בהון לשם י-ה-ו-ה בשכינה, כבר נש דמתחיד עם בת זוגיה בכל אבריו דיליה לאפקא זרעא מעליא, אתמר בהון (שם) לא תקח האם על הבנים (ועוד, אלו שעוסקים בתורה לשמה ושומרים מצוותיה, שהן תרי"ג מצוות שיתלווים משם י-ה-ו-ה כענבים באשכול, כדי ליחד בהם את שם י-ה-ו-ה עם השכינה, כאדם שמתחיד עם בת זוגו בכל איבריו להוציא זרע מעלה, נאמר בהם לא תקח האם על הבנים).

המקור הקדום ביותר שמצינו, שמביא במפורש את אמירת הלשם ייחודי לפני קיום מצוה, נמצא אצל המקובל ר' אליהו די וידאש, בספרו 'ראשית חכמה'. כך הוא כותב (שער האהבה ט):

צריך קודם שיעשה הייחוד ההוא, יאמר בפיו ויוציא בשפתיו "דבר זה או מצוה זו אני עושה לייחוד השכינה עם קודשא בריך הוא" ... כיצד? הולך לבית הכנסת לתפילת שחרית - יאמר "הריני הולך לייחוד השכינה עם קודשא בריך הוא" ... וכיוצא לשאר התפילות והמצוות...

נוסח דומה לנוסח המקובל בימינו, נמצא כבר אצל רבי חיים ויטאל, תלמידו המובהק של האר"י הקדוש, על מצוות הצדקה, בספרו 'שער רוח הקודש' (עמוד לח):

גם אמר לי כונת הצדקה והתפילה, והוא לייחד שם י"ה, הנפרד מן ו"ה. וקודם שהאדם יעשה איזה מצוה או צדקה, יאמר "לייחדא שמא דקב"ה ושכינתיה, בדחילו ורחימו, ורחימו ודחילו, בשם כל ישראל". וכיון לחבר שם י"ה, שהם דחילו ורחימו, עם ו"ה שהם קב"ה ושכינתיה.

וכן רבי נתן נטע הנובר¹ כבר קבע לומר 'לשם ייחוד' בסידורו 'שערי ציון'.

בקרב החסידים נתפשט המנהג לומר 'לשם ייחוד' לפני קיום מצוה, ובחסידות הדפיסו את הנוסח בסידורי התפילה. האדמו"ר מקומרנא (הרב יצחק יהודה יחיאל ספרין), כותב בספרו 'מעשה אורג' על מסכת חלה בתלמוד הירושלמי (פ"א ה"ט):

צריך לומר בפה מלא קודם כל מצוה לשם ייחוד קודשא בריך הוא לייחד שם י-ה ברוך הוא בו-ה ברוך הוא. גמרא מפורשת שצריך לומר קודם כל מצוה לשם ייחוד קודשא בריך הוא: "מנין שלא עשה כלום עד שישיר? תלמוד לומר: מראשית, ולא כל ראשית" (ירושלמי חלה א', ו'; תרומות ד', ד'; מעשר שני ה', ה').

האדמו"ר מקומרנא אומר שצריך להגיד 'לשם ייחוד', ואף טוען שיש לכך ראייה מפורשת בתלמוד הירושלמי.

¹ היה גדול בנגלה ובנסתר, חי בתקופת פרעות ת"ח ות"ט. כתב ספר "יון מצולה" על פרעות ת"ח ות"ט, וכן כתב סידור "שערי ציון".

ההתנגדות לאמירת 'לשם ייחוד'

על רקע החשש שהיה מפני חידושים שהכניסה החסידות, הייתה גם התנגדות לאמירת 'לשם ייחוד'. בין השאר הנודע ביהודה יצא בחריפות כנגד אמירה זו, וכך כתב בתשובה (נודע ביהודה מהדורא תניינא, אורח חיים קז):

מה ששאל שאומרים קודם התפלה ועשיית שום מצוה לשם ייחוד וכו'... ומתחילה אני אומר: מהו ששאל פירוש על נוסח לשם ייחוד!! מה לנו גלגלות פירוש על דברים שלא מצינו בדברי שני התלמודים בבלי וירושלמי ולא בספרא וספרי ותוספתא ולא בדברי הפוסקים!! ומי התיר להם דברים כאלו!! והימים הראשונים בדורות הראשונים שלא ידעו מנוסח זה היו טובים מאלה.

וביתר הרחבה בתשובה נוספת (נודע ביהודה מהדורה קמא, יורה דעה צג):

לשם ייחוד... לדעתי זה רעה חולה בדורנו. ועל הדורות שלפני זמננו, השלא אמרוהו... עליהם נאמר תומת ישירים תנחם... אבל בדורנו הזה כי עזבו את תורת ה'... לחצוב להם בורות נשברים, ומתנשאים ברום לבבם, כל אחד אומר אנכי הרואה ולי נפתחו שערי שמים ובעבורי העולם מתקיים - אלו הם מחריבי הדור. ועל הדור היתום הזה אני אומר ישירים דרכי ה' וצדיקים ילכו בהם וחסידים יכשלו במ... ומביא ראיה מריש זבחים שבגט צריך שיאמר בפירוש שעושה לשם גירושין... ואני אומר ממקום שהביא ראיה משם הוא סתירה, דהרי מחלק שם בין אשה לקדשים, דאשה סתמא לאו לגירושין עומדת ולכך צריך שיאמר בפה, וקדשים להכי סתמן כשרים לפי שסתמא לשמן עומדים, ואם כן מצות שלנו - קדשים נינהו, קדשי גבוה, וסתמא לשמן עומדים.

ומה שהביא מנדריים לא הביא אלא שמחשבה בלי דיבור אינו כלום, אבל מעשה בדבר שסתמא לשמה - לא בעי שום סיוע... קל וחומר הדברים: אם בקדשים... אתנו בית דין דלא לימא לשמו דלמא אתי למימר שלא לשמו... קל וחומר בכוונת התפלה והמצות שיש בהם כמה עיקולי ופשוטי וכמה חשש קיצוץ בנטיעות... די שעושה המצוה לשם מצוה... אנשי כנסת הגדולה הם תיקנו לנו תפלות וברכות, וליכא מידי דלא רמיזא בנוסח התפלה והברכה. ועצם מהות הברכה הוא התעוררות הדיבור ומחשבה, וכל מצוה שיש ברכה לפנייה אין צריך לומר שום דבר לפנייה רק הברכה. וכל דבר שאין ברכה לפנייה אני נוהג לומר בפי: הנני עושה דבר זה לקיים מצות בוראי, ובזה די ואין צריך יותר. והכונה הוא רק פירוש המלות, וכל התיקונים למעלה נעשים מאליהם על ידי מעשינו...

הנודע ביהודה אומר בחריפות שאמירת 'לשם ייחוד' זו "רעה חולה בדורנו", שבימי חכמי המשנה והתלמוד לא ידעו מדבר זה. אף שכל חייהם היו בלימוד התורה מתוך עומקה, לא אמרו נוסח זה. קרא הנודע ביהודה על האומרים 'לשם ייחוד' את המקרא (בשינוי לשון): "ישירים דרכי השם, וצדיקים ילכו בס, וחסידים יכשלו בס".²

השואל הביא ראיה ממסכת זבחים (בי' ע"ב) בעניין גט: אומרת הגמרא, שאם הבעל כותב גט אבל לא כיוון בכתובת הגט לשם האשה הגט פסול. וכן בנדר, אם הנודר כיוון בליבו אבל לא הוציא בשפתיו לא עולה לו הנדר.

הנודע ביהודה עונה לו: דוקא מן הגמרא שציטטת הוכחה הפוכה, שכן הגמרא מקשה סתירה בין גט אשה לקדשים, בגט אשה אם דעתו לכתוב סתם גט ולא לשם אשתו זו - הגט פסול כי צריך לשם אשתו, ואילו בקדשים אם הקריב ולא כיוון בליבו לשם הקרבן - הקרבן כשר. מסבירה הגמרא שהסיבה היא משום שקרבן עומד סתמו לקרבן, גם אם לא היתה כוונה, ואילו אשה סתמא לא עומדת לגירושין, לכן הגט פסול בלי כוונה לשמה. ממילא משמע לעניין "לשם ייחוד", כיוון שהמצווה והברכה עומדות לשם מצוה ולשם ברכה, וזהו סתמן, אין צריכות אמירת לשם ייחוד.

בנוסף, הגמרא שם בזבחים אומרת שחכמים בקרבן אף ביטלו אמירה "לשמה", שמא יאמר בטעות "שלא לשמה". אומר הנודע ביהודה קל וחומר: אם בקורבנות שזהו חשש רחוק חששו שכך יקרה - חששו, קל וחומר בכוונת התפילה והמצוות, שיש בהן חשש קיצוץ נטיעות וכדו' - יש לחשוש ולהימנע מלומר.

כמו כן אומר הנודע ביהודה, שאין שום ראיה מנדרים, שכן שם מחשבה היא ערטילאית ולכן אנו צריכים לבוש ממשי של דיבור, אבל מניין שבמעשה שהוא הרבה יותר ממשי מדיבור יצטרכו עדיין אמירת 'לשם ייחוד'!?

לא רק ה'מתנגדים' נמנעו מאמירת 'לשם ייחוד'. היו אף מבין החסידים שנמנעו מלאומרו. כך מופיע בשו"ת דברי יציב (אורח חיים סה ד"ה 'כבודו'):

וכדאי להזכיר דבר חידוש ששמעתי מכ"ק אאמו"ר זי"ע, ששמע מפ"ק של א"י ז בעל דברי חיים זי"ע, שאמר שהצדק עם הנודע ביהודה לגבי אמירת לשם ייחוד להמון שלא באו לסודן של דברים, ומעין זה בחק יעקב סי' תפ"ט ס"ק י"א בענין

² אגב, הרב יעקב רוזנטל זצ"ל, שזכתה לשיבתנו לשמוע ממנו שיעורים, סיפר באחד השיעורים, שהיה מדפיס חסיד, שהנודע ביהודה הדפיס אצלו את ספרו, והוא שינה מדברי החתם סופר וכתב, כלשון הפסוק, "ופושעים יכשלו בס", במקום "וחסידים יכשלו בס". אמר לו הנודע ביהודה: "אני עשיתי מהפושעים חסידים, אתה עשית מהחסידים פושעים..." (מובא בשבילין לרב רוזנטל עמוד 197).

הספירה, שכבוד אלקים הסתר דבר עיין שם, והם עניינים גבוהים ונשגבים והכל רמזים דקים.

הרב יעקב רוזנטל זצ"ל סיפר, בשיעור שהעביר לשיבתנו, שאף החסידים שנהגו לומר 'לשם ייחוד' כיבדו את הנודע ביהודה, וביום פטירתו, שחל במהלך ספירת העומר, נמנעו מלומר 'לשם ייחוד' על ספירת העומר, בלילה זה (שבילין לרב רוזנטל עמוד 197).

מה כולל ה"לשם ייחוד"?

כדי להבין מה יענו החולקים על הנודע ביהודה, נתבונן תחילה: מה מכיל ה'לשם ייחוד'? מהו התוכן של ה'לשם ייחוד'? זהו נוסח ה'לשם ייחוד':

לשם ייחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה, בדחילו ורחימו ורחימו ורחימו, ליחדא שם יי"ק בו"ק ביחודא שלים בשם כל ישראל. הנה אנחנו באים ל... עם כל המצוות הכלולות בה, לתקן את שרשה במקום עליון, לעשות נחת רוח ליוצרנו ולעשות רצון בוראנו. ויהי נעם ה' אלוקינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו, ומעשה ידינו כוננהו.

אם נתבונן נבחין שה'לשם ייחוד' הוא נוסח קצר המכיל את המרובה. הנוסח כולל בתוכו הרבה עניינים נשגבים:

1. לשם ייחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה - עניין ייחוד הקדוש ברוך הוא בשכינה.
2. בדחילו ורחימו ורחימו ורחימו - עניין של קיום המצוה ביראה ובאהבה.
3. ליחדא שם יי"ק בו"ק ביחודא שלים - עניין ייחוד אותיות השם ברוך הוא.
4. בשם כל ישראל - עניין אחדות עם ישראל בקיום המצוה.
5. עם כל המצוות הכלולות בה - עניין תוספת כוונה לשאר המצוות שנמצאות סביב המצוה.
6. לתקן את שרשה במקום עליון - כוונה לקיים את המצוה בדרגה עליונה ובשרשה שהיא במקום עליון.
7. לעשות נחת רוח ליוצרנו ולעשות רצון בוראנו - אנחנו לא רק מכוונים לקיום המצוה, אלא גם מכוונים את רצוננו לעשות נחת רוח לקדוש ברוך הוא.
8. ויהי נעם ה' אלוקינו עלינו, ומעשה ידינו כוננה עלינו, ומעשה ידינו כוננהו - הוספת פסוק שאמר דוד בתהילים, בכדי לבקש עזרה מה', ולבקש ממנו נעם,

ולבקש ממנו הצלחה. עניין של הבנה שאי אפשר להצליח, בקיום המצוות ובכל ענין, ללא עזרה מהבורא יתברך.

9. הנה אנחנו באים ל... - עניין של כוונה לקיים את המצוה ולצאת ידי חובה. מצוות צריכות כוונה. כך פסק השולחן ערוך (אורח חיים ס). אמנם, מעיקר הדין אין חובה להגיד בפה "אני מכוון לקיים את המצוה", אלא סגי, מעיקר הדין, בכוונה במחשבה, אך המחשבה היא חמקמקה והדיבור מחזק ומקבע את הכוונה.

התשובה לדברי המתנגדים

הנודע ביהודה, כפי שהבאנו לעיל, טען שאין צורך באמירת ה'לשם ייחוד', ו"כל המוסיף גורע".

מאידך, טענו המצדדים באמירה: הרבה עניינים מתוך ה'לשם ייחוד' הם בסיס לחלקים משמעותיים בעבודת השם, ויש בו צורך ממשי לקיום המצוות ולהיות עבד השם כראוי. אדם יכול לעבור חיים שלמים ללא יראה וללא אהבה, ה'לשם ייחוד' מחזק את היראה והאהבה. כך כותב החיד"א (מחזיק ברכה אורח חיים רלא, א):

ואמרו חכמים כל מעשיך יהיו לשם שמים וכו'. צריך שיאמר: "דבר זה או מצוה זו אני עושה לשם ייחוד קב"ה ושכינתיה" - סלת בלולה. והאריך שם הרב. וכבר כתבנו בעניותנו בקונטרס שמחת הרגל בלימוד ב' לחג השבועות, שירגיל עצמו בזה כמו שהורגלו בגלילותנו. ובמטו מיניה דמר הגאון מהר"ר יחזקאל נר"ו בשו"ת נודע ביהודה ב"ד סי' צ"ג אשר הטיח דברים על אמירת לשם ייחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה, לישרי לן מר כמ"ש בקונטרס הנז', ואתה תחזה מה שהביא הרב סלת בלולה כאן מדברי הזהר והרב ראשית חכמה, שכאשר בתחילה יאמר בפיו שהוא לעבודתו יתברך שמו - בזה מסלק כל חיצוני. ואפילו בדברי העולם יאמר לשם ה' כדי שלא תשרה סטרא אחרא בשום מעשה ממעשיו הגשמיים ויועיל גם כן להצלחה ע"ש באורך.

אומר החיד"א שאפילו בענייני חול, טוב שאדם יכוין/יאמר שהווי לשם שמים, קל וחומר בקיום מצוות טוב הדבר. ואומר החיד"א בספרו שמחת הרגל (שבועות סוף לימוד ב'):

וירגיל עצמו לומר לשם ייחוד קב"ה... ואל תשגיח במה שכתב הרב מהר"ר יחזקאל סג"ל לנדא בספרו שו"ת נודע ביהודה חלק י"ד סי' צ"ג אשר זלזל והטיח דברים על אמירת ליקבה"ו, ובא לכלל כעס על חסידי ארצו ובא לכלל טעות בדבריו ובודאי הוא לא כיוון על לומדי חכמת האמת בקדושה ועונה אלא שסתם

הדברים, וגם יושב ודורש שאין צריך כונה כלל וכל התיקונים נעשים למעלה מאליהם על ידי מעשנו, והוא חולק בידיים נקיות על רשב"י וחבריו קדישי עליונים ועל רבינו האר"י זצ"ל אשר רוח ה' דיבר בו ואליהו זכור לטוב איתרחיש להו כאשר ידבר איש אל רעהו, איברא ודאי שמי שעושה המצוות לשם שמים ודאי מתקן למעלה אבל אין יחס בינו ובין המכוין הכונה הראויה כלל...

ה'נועם אלימלך' על פרשת מצורע, מפשט יותר מה כוונת ה'לשם ייחוד קב"ה ושכינתיה':

הנה בכל עסק האדם, הן תורה או תפלה, צריך האדם לומר: לשם יחוד הקדוש ברוך הוא ושכינתיה. ונראה לקרב אל השכל: מה הוא היחוד הזה קב"ה ושכינתיה? הוא כך: דהנה האדם כשלומד תורה הוא מדבר דברים קדושים ואותיות הקדושות, ומכוח מה הוא מדבר? מכוח חלק אלוקות אשר בקרבו, דהיינו הנשמה הקדושה, היא חלק אלוך ממעל. וזהו ידוע דאורייתא וקב"ה כולא חד. נמצא על ידי נשמה הקדושה שמדבק עצמו בחלק אלוקות שבו באותיות הקדושים - אזי מעלה הדיבורים למעלה ומתדבקים באחדותו יתברך שמו. וזהו יחוד קב"ה ושכינתיה, שמייחד התורה הקדושה ונשמתו הקדושה עם קב"ה על ידי לימוד התורה והתפלה. וזהו בכל אדם, אבל משה רבינו עליו השלום היה בו מעלה יתירה שקודם הדבור היה מייחד חלק אלוקות שבו עם קב"ה, דהיינו הקול היוצא מגרונו של אדם הוא קודם הדבור כנודע והיה זה מעלת משה רבינו עליו השלום, שמיד בקול היה מייחד הקדוש ברוך הוא ושכינתיה, דהיינו עם חלק נשמתו. וזהו משה ידבר והאלהים יעננו בקול.

אומר 'הנועם אלימלך': על ידי הדיבור של האדם בשעת המצוה, הוא יוצר ייחוד של קב"ה ושכינתיה, כיון שהדיבור, האותיות, המילים, נובעים מהנשמה שהיא חלק אלוך ממעל. משה רבינו עשה ייחוד זה, אף בלי מילים, רק עם קול! וכן גם אומר ה'בן איש חי' להגיד לפני קיום מצוות ציצית את נוסח ה'לשם ייחוד' (שנה א'), בראשית א':

קודם שיברך ויתעטף יכוין לקיים מצוות עשה ללבוש ציצית מצויצת כהלכתו... ועל ידי כונת הכנה זו אז יהיה כח בהכנתו בברכה להעלות מייך נוקבין... ולכן טוב לומר בפיו קודם הברכה: "לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה וכו' הריני מוכן ללבוש ציצית מצויצת כהלכה כמו שצונו ה' אלהינו ועשו להם ציצית על כנפי בגדיהם כדי לעשות נחת רוח ליוצרינו וכו'", וגם צריך לכוין בעת שמתעטף בו שצונו הקדוש ברוך הוא להתעטף בו כדי שזכור כל מצותיו לעשותם, וכתבו

האחרונים ז"ל מי שאינו עושה כך עליו נאמר ותהי יראתם אותי מצות אנשים מלומדה.

הרב אשר וייס מעיר, שהמחלוקת בענין אמירת 'לשם ייחוד' לא החלה כמחלוקת בין החסידים והמתנגדים, אלא היא מחלוקת קדומה יותר שהחלה עוד הרבה קודם לכן (מאמר על 'לשם ייחוד', שיעור על פרשת עקב, מופיע באתר מנחת אשר):

הנה רבים חושבים... עדת החסידים מיסודם של תלמידי הבעש"ט הם שחידשו מנהג זה ולא היא, דבאמת מנהג זה קדום הוא ונתחדש על ידי גדולי המקובלים (זוהר, ראשית חכמה, שלי"ה, באר מים חיים) ואף ההתנגדות למנהג זה קדום הוא וכבר מצינו לגדולי ישראל דורות רבים לפני זמן הבעש"ט שהתנגדו למנהג זה... ומאיך מצינו גדולי קדם ששללו מנהג זה... חוות יאיר... חק יעקב... (וכן החתם סופר) וגם אלה גדולי עולם היו דורות רבים לפני תקופת החסידות, הרי לנו שגם המחייבים וגם השוללים קדמו הרבה לתקופת החסידות ומתנגדיה. ובשו"ת תשובה מאהבה שהיה תלמידו וחבר בית דינו של הנוב"י כתב שזה ק"נ שנה שנהגו רבים לומר תפילה זו... הנוב"י (שם יו"ד)... כתב שזכור לו מילדותו ששמע דאלה שאמרו תפילה זו... הרי שבילדותו כבר שמע אמירה זו, וידוע שהנדע ביהודה גדל בקלויז של בראד שגדוליה היו מן המתנגדים לחסידות, ובכל זאת היו ביניהם שנהגו לומר לשם ייחוד.

הרב אשר וייס מברר מה דעת הגר"א בענין:

בסידור הגר"א אשי ישראל כתוב שלא נהג לומר כן, אך בתורתו של הגאון ותלמידו הגדולים מצאנו בזה כמה רמזים... באדרת אליהו (דברים א' ו')... כמו שאומרים לשם ייחוד קוב"ה כו'... ביהל אור (השמטות לרעיא מהימנא זוהר ח"א, ט"ו א')... צריך לומר קודם עשיית מצוה: "הריני עושה כאשר צוני ה' בתורתו"... ברוח חיים להגר"ח מולוז'ין גדול תלמידי הגר"א (פ"ו מ"א)... "קודם לימוד התורה צריך להרהר ביראת ה'... כל הלימוד לשם ייחוד קודשא בריך הוא"... ובדרשות נחלת דוד (דרוש א') לתלמידו הגדול של הגר"ח מולוז'ין... כאשר הורגלו לאמר... טרם עשיית כל מצוה ומצוה ליחדא שמא דקוב"ה שם י"ה בשם ו"ה... בסידור וילנא... "הנני מכויץ בהנחת תפילין לקיים מצוות בורא"י... "הריני מזמן את פי יהודות ולהלל ולשבח את בורא"י..."

ר' אשר וייס מדגיש שאף בקרב הליטאים פשט ה'לשם ייחוד':

בתחילת הקדמתו הנפלאה של השב שמעתתא, שהיה ידוע כמתנגד שכתב: "ר' ראוי לכל איש קודם כל מעשה טוב וכל לימוד לכוין לשם ייחוד כו' ובשם כל ישראל..." וכפי הנראה מנהג זה נתפשט אף בקהילות ליטא, ולגבי התפילות שנהגו להוסיף בספירת העומר... כתב בערוך השלחן (סימן תפ"ט סעיף ו'): "עכשיו כבר רגילים לאמרו בהמון ובהתפעלויות הנפש". ולמדנו מדבריו שגם בערי ליטא התפשט מנהג זה... בהתפעלות הנפש.

ומסיים הרב אשר וייס:

והנראה עיקר בכל זה דעיקר חששו של הנודע ביהודה ועוד גדולי ישראל באמירת לשם ייחוד לא היתה אלא מחשש שכל שיעסקו המוני העם בענייני קבלה יביא הדבר לרפיון וקלות ראש בדקדוקי ההלכה ושמירת המסורה, וביותר חשש משום שהרבה תנועות משיחיות שהביאו לחורבן הדת והיהדות התבססו אף הם בתחילתן על הקבלה, והסמיכו את שקריהן ותאוותיהן על פרשנות מזוייפת של יסודות הקבלה, ומשום כך חששו רבים מגדולי ישראל שומרי משמרת הקודש מכל עיסוק פומבי בקבלה על ידי המוני העם... התנגדו לאמירת תפילה זו לא משום שראו בה חסרון ופגם אלא היפך הדברים משום שתפילה זו קדושה ונשגבה ומיועדת ליודעי חן ואין זה ראוי שעמי הארץ ידקלמוה פן יבואו לקצץ בנטיעות. אבל לא הרי ימינו כימי קדם, ובימינו אין כל חשש שעל ידי אמירה זו יקצו בנטיעות ויצאו לתרבות רעה... ולא בכדי גילו גדולי המקובלים כוונות אלה, ואף מי שלא בא בסוד ה' ליראיו, יכול לכוון כוונות פשוטות באמירת לשם ייחוד... בתשובה מאהבה [ח"א סימן צ']: אף שהנוב"י התנגד נחרצות לאמירת לשם ייחוד לא מחה על זה ברבים... באמת כל גדולי המקובלים נקטו שלא כדבריו (של הנו"ב), ואף שכוי"ע מודים דכל שעושה מצוה לשם שמים אכן הדברים עושים רושם למעלה, מ"מ ודאי עדיף טפי לכוין במפורש את הכוונות הפנימיות...

ומספר ר' אשר וייס על מנהגו למעשה:

משום כך נוהג אני לומר לא רק הנני מוכן ומזומן אלא אף לשם ייחוד, אבל אני נוהג לדלג על לייחד שם יי"ה בו"ה... נוהג אני לומר לשם ייחוד קוב"ה ושכינתיה ושם הוי"ה ב"ה.